

CHỢ NỒI

Chợ nổi là nét sinh hoạt độc đáo của vùng châu thổ sông Cửu Long. Chợ họp trên sông, giữa một vùng sông nước bao la là hàng trăm, hàng nghìn chiếc ghe, xuồng của dân miệt vườn miền Tây Nam bộ về đây tụ tập mua bán.

Chợ họp suốt cả ngày, nhưng nhộn nhịp nhất là vào buổi sáng thuyền, ghe nào cũng xếp đầy hàng hoá nông sản; các loại trái cây theo mùa như: chôm chôm, xoài, cam, quýt, bưởi, măng cụt, sầu riêng... các đặc sản của vùng sông nước kênh rạch như : Cá đồng, rùa, rắn, cua, tôm, chim đồng, bông súng...

Ở đây mọi sự mua bán chỉ diễn ra trên ghe, thuyền. Các loại dịch vụ, ăn uống cũng diễn ra ngay trên những chiếc ghe, xuồng.

Các chợ nổi lớn của miền Tây như các chợ nổi Phụng Hiệp, Ngã Bảy, Phong Điền, Cái Răng (Cần Thơ), Cái Bè (Tiền Giang)... Phần lớn các loại nông sản, trái cây ở đây được bán sỉ cho những thương nhân rồi từ đó được chuyển tới các nhà máy chế biến thực phẩm, hoa trái hay chở ra tận Hà Nội và các địa phương miền Bắc. .

Chợ nổi Cần Thơ

Anh bạn nhà báo sinh sống nhiều năm nay ở Cần Thơ vui vẻ bảo chúng tôi: "Đến Cần Thơ mà các anh chưa đi chợ Cái Răng, thì kể như các anh chưa biết về Tây Đô này!" Vậy là "chương trình đi chợ" được định ngay lập tức vào sáng hôm sau. Là người miền Bắc lần đầu tiên được đặt chân đến Cần Thơ như tôi thì hình thù đòn bánh tét đã là một điều mới lạ. Nhưng khi ngồi trên xuồng, bắt đầu lướt trên sông, được chị vợ anh bạn nhà báo cắt ra từng khoanh bánh và trao cho từng người, thì càng thêm những điều mới lạ khác. Bánh được gói bằng gạo nếp than (ngoài Bắc được gọi là nếp cẩm), nhân ở trong cũng là đậu xanh và thịt, nhưng còn có cả trứng vịt muối và nhiều thứ khác (có lẽ bởi thế nên gọi là "bánh tét thập cẩm" chăng?). Thì ra "ăn" và "chơi" luôn là những khái niệm đi liền với nhau trong một tour du lịch, và người kinh doanh khai thác du lịch không thể quên điều đó.

Xuồng lướt trên sông tạo nên những con sóng nhấp nhô. Cái Răng là một trong hai chợ trên sông nổi tiếng của miền Tây Nam bộ (chợ thứ hai là Cái Bè, ở huyện Cái Bè tỉnh Tiền Giang). Khi xuồng của chúng tôi xuống chợ đã khá đông. Tất cả là trên các con thuyền, rạp rình trên sông nước. Chợ chuyên bán các loại trái cây và nông thổ sản của vùng này. Bán loại gì, người ta cắm một cái sào trên mũi thuyền và treo sản phẩm của muốn bán lên cái sào đó. Tôi học thêm được một từ địa phương: cái sào đó có tên là "cây bẹo", còn buộc sản phẩm lên đó được gọi là "treo bẹo". Vậy là không cần phải "rao hàng" như các chợ trên bộ (bởi thực ra cũng không thể nào "rao" khi tiếng sóng, tiếng máy nổ đã khá to và ngồi trên xuồng mấy đề đi chợ không phải bao giờ cũng áp mạn xuồng khác để xem bán hàng gì). Cũng nhờ chuyến đi chợ nổi này, ngồi cùng với bạn "chính gốc" Miền Nam, tôi cũng được giảng giải để phân biệt các loại thuyền khác nhau: ghe, xuồng, tắc ráng, vỏ lãi, tam bản... mà rất khó tìm được trong các cuốn từ điển.

Do nhu cầu của người đi chợ nên không chỉ có các xuồng trái cây mà còn có cả các loại dịch vụ ăn uống khác: phở, hủ tiếu, cà phê... thậm chí có cả những "quán nhậu nổi" - cũng trên một chiếc xuồng lớn - để các ông chồng "lai rai" trong lúc chợ vợ đi mua hàng hoặc bán hàng! Các xuồng nước ngọt hoặc bia... thường nhỏ hơn, bán theo và len lỏi rất tài tình để áp mạn các xuồng có khách đi chợ, phục vụ tận tình và chu đáo, ngay cả khi sóng rạp rình. Cái đặc sắc của chợ nổi đã khiến các đoàn khách phương Tây chụp ảnh một cách "không tiếc phim" và luôn nghe thấy tiếng reo "ô", "a" một cách thích thú!

Theo lời kể của vợ chồng nhà báo hướng dẫn cho đoàn chúng tôi: chợ thường họp rất sớm, thậm chí từ lúc tờ mờ sáng, và đến khoảng 8,9 giờ thì tan chợ. Chợ chuyên bán trái cây và có những ghe bầu (thuyền lớn) mua buôn theo kiểu thu gom để chở đi các tỉnh hoặc lên bờ chuyên bằng xe ô tô đi khắp nước, kể cả sang Cam-pu-chia và Trung Quốc. Lại có những ghe bầu chở những mặt hàng khác cung cấp cho các bà con "miệt vườn": xăng dầu, muối, mắm, thuốc tây, bánh kẹo...

Trên miền sông nước của 12 tỉnh miền Tây Nam bộ, cái xuồng là phương tiện đi lại chủ yếu của mỗi gia đình, không khác gì cái xe máy của người dân ở các thành phố. Phần lớn các xuồng đều gắn máy "đuôi tôm", thỉnh thoảng mới gặp lại những xuồng chèo tay và thậm chí cả xuồng chèo bằng... chân một cách điệu nghệ của các chú bé.

Chợ nổi Cái Răng đúng là một địa điểm du lịch "không thể không đến" của mọi du khách. Khen cho những người làm du lịch của Cần Thơ đã biết khai thác tour du lịch hấp dẫn này. Nếu được quảng bá rộng rãi hơn nữa: những tờ gấp, biển quảng cáo trong các khách sạn... đồng thời có thêm các hướng dẫn viên du lịch biết ngoại ngữ cùng đi để giới thiệu cho du khách nước ngoài, có lẽ kết quả còn tốt hơn, hấp dẫn hơn. Chẳng hạn không phải người phương Tây nào khi mua trái cây cũng hiểu khái niệm "một chục" có nghĩa là 14 hay 16 trái (tuỳ loại)! Ngay cả chúng tôi là người Việt Nam - từ miền Bắc vào đây lần đầu - cũng ngớ ngàng thích thú về "khái niệm" đặc biệt này! Ngay cả các tên gọi của các chợ, các vùng đất của vùng này cũng rất "Nam Bộ", không dễ gì dịch lại nếu không có giải thích thấu đáo kèm theo du khách: Cái Răng, Cái Bè, Cái Vồn, Chợ Lách... Có thêm được những chi tiết đó bạn bè nước ngoài chắc chắn sẽ thích thú và thấm thía hơn câu hát da diết của Việt Nam "Bạn ơi hãy đến quê hương chúng tôi..."